

**ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО
И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

СТАНОВИЩЕ

Относно: Изменение на одобрените цени на ВиК услуги за 2018 г. по реда на чл.6, т.2 и чл.29 от Наредбата за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги и т.51-52 от Указанията за образуване на цените на водоснабдителните и канализационни услуги чрез метода „горна граница на цени“ за регулаторния период 2017 – 2021 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИВАНОВ,

До омбудсмана постъпиха сигнали и жалби на граждани от над 30 населени места, придружени с подписки, във връзка с увеличение на цените на ВиК услугите за 2017 г.

Гражданите изразяват готовност за предприемане на крайни действия. Факт са и протестите в по-малките населени места.

На 7.12.2017 г. се проведе открито заседание в сградата на КЕВР, на което се обсъди доклад относно изменение на одобрените цени на ВиК услуги за 2018 г.

За пореден път държавният регулатор не счете за необходимо да проведе обществено обсъждане по един толкова важен въпрос, който засяга потребителите в областите: Смолян, Варна, Пловдив, Силистра, Кърджали, Русе, Перник, Монтана, Шумен, Сливен, Бургас, Ямбол, Враца, София-град.

Безспорно правилното определяне на цените на ВиК услугите е въпрос от обществена значимост за развитие на ВиК сектора.

На практика КЕВР и ВиК дружествата обсъждат цени, които се плащат от трета страна, без последната да има възможност да вземе отношение по тях. Това, освен че е незаконосъобразно, е и неморално.

Инфлацията, която е взета предвид при увеличението на цените за ВиК услуги за 2018 г. - 1,937%, видно от доклада/стр.3/, е справка от интернет сайта на НСИ от началото на годината към края на м.октомври.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Всеки би могъл да направи справка в сайта на НСИ, при която ще установи, че за посочения период инфлацията е 0,7%. 1.9% е инфлацията за периода от м. декември 2016 г. до м. октомври 2017 г.

В същото време, да се приема период на инфлация от началото на годината до м. октомври 2017 г., съгласно Указания на КЕВР за образуване на цените на ВиК услугите за регулаторния период 2017-2021 г., е незаконосъобразно, по следните съображения:

Съгласно чл.6, т.2 от Наредбата за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги /НРЦВКУ/, при метод за регулиране “горна граница на цени”:

- утвърждават се цени за ВиК услуги за първата година на регулаторния период/2017-2021 г./;

- одобряват се цени за следващите години от регулаторния период;

- изменя одобрената цена на база актуална информация за инфлацията от влизане в сила на утвърдената цена за първия ценови период.

От изложеното може да се направи единствено правилният извод, че за началния период на инфлацията, като предпоставка за изменение на одобрените цени на ВиК услугите, следва да се взема моментът от влизане в сила на утвърдената цена за първия ценови период.

За ВиК дружествата този момент е различен.

Абсурдността на ситуацията се онагледява с предстоящото изменение на цените:

За ВиК операторите, на които предстои да се изменят цените, цената на водата им е определена с решения на КЕВР от 2017 г., като например за ВиК Ямбол – с Решение № БП-Ц-21/30.11.2017 г. се утвърждават цени, считано от 01.12.2017 г.

Съобщението за насрочване на заседанието за обсъждане на доклада на работната група за 7 декември е публикувано на 30.11.2017 г. Т.е., настоящият доклад се е изготвял по времето, когато е текла процедурата по утвърждаване и одобрение на цените на ВиК Ямбол. В него са посочени параметрите, които оказват влияние върху цената на водата, която дефакто още не е била утвърдена/одобрена, но вече се знае, че ще бъде увеличена.

При спазване на нормативните изисквания, одобрената цена на водата за ВиК Ямбол за 2018 г. не би следвало да се изменя. Вместо това, за този ВиК оператор цената на водата е с най-голямото увеличение – 20%.

Относно социалната поносимост на цената на ВиК услугите, КЕВР ползва данни от изследване „Статистика на доходите и условията на живот“.

По данни на НСИ, през годината се правят две изследвания относно средно месечния доход на домакинствата: „Наблюдение на домакинските бюджети“ и „Статистика на доходите и условията на живот“.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

От материал на КЕВР, озаглавен „Социална поносимост на цените на ВиК услуги за 2015 г.“ /<http://www.dker.bg/uploads/documents/vik/soc-ponosimost-actual-2015.pdf>/, става ясно, че данните и от двете изследвания отговарят на изискванията за точност и представителност – пояснение от НСИ. От Комисията се отбелязва, че: ползването на „Статистика на доходите и условията на живот“ значително ще увеличи размера на социалната поносимост на цените на ВиК услугите; не може да се прецени какъв ще е дългосрочният ефект от използването на тези данни.

Въпреки това, независимият регулатор я прилага. След което успокоява гражданите, че цените са много под социалната поносимост на ВиК услугите.

Като пример, за определяне на социално поносимата цена КЕВР взима по-високите данни за средно месечен доход (в лв.) за 2015 г. за: Враца – 551 вместо 366; Пловдив – 626 вместо 356; Сливен – 481 вместо 345; Ямбол – 593 вместо 363; София – 1057 вместо 587.

Кое е определящото за това не е ясно, нито бе обяснено по време на откритото заседание.

Съгласно Законът за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги/ЗРВКУ/, държавният регулатор трябва да се ръководи от следните принципи/чл.7/:

- осигуряване на условия за предоставяне на всеобщ достъп и социална поносимост на В и К услугите;
- предотвратяване на злоупотреба с господстващо положение;
- защита на интересите на потребителите;
- икономическа обосновааност на цените на В и К услугите;
- отчитане нуждите на потребителите, които поради географски, теренни или други причини се намират в неравнопоставено положение.

Дали това е така, всеки може да си направи изводи от следните безспорни факти:

КЕВР не одобрява общи условия на договорите за предоставяне на ВиК услуги, съгласно изискванията на закона.

Вместо сключване на договори с потребителите на ВиК услуги, в които да се определи и цената за ползване на услугата, изпълнителният директор на ВиК Сливен например, издава заповед съгласно решението на Комисията за утвърждаване на цени, считано от 1.10.2017 г.

Държавният регулатор не спазва НРЦВКУ при изменение на цените.

Съществуват противоречия между Указанията на КЕВР за образуване на цените на ВиК услугите за регулаторния период 2017-2021 г. и НРЦВКУ.

Единната цена на ВиК услугите на територията на една асоциация - принцип, който задължително се спазва по закон, не прави разлика в начина на доставяне на водата, липсата на инвестиции.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На практика, по този начин гражданите в една асоциация се поставят в неравностойно положение. Най-ощетени са малките населени места, където водата се доставя по гравитачен път. В момента те плащат цена на водата, каквато плащат жителите на големите градове, където доставянето на вода изисква разходи за ВиК дружествата и където се влагат инвестиции в мрежата.

Освен това, при определяне на социалната поносимост на цената на водата, изследванията на НСИ са по области и не отчитат по-ниските доходи в селата и пр.

Необходимо е да се намери решение за определяне на справедливи цени, съответстващи на разходите за доставяне на вода и т.н.

Разпоредбата на чл. 14, ал.4 от ЗРВКУ въвежда забрана само за прилагане от В и К операторите на цени по-високи от утвърдените от комисията.

Т.е., ВиК операторите могат да прилагат на територията на асоциацията единна цена по-ниска от утвърдената. Това е предвидено като възможност в общите им условия.

Необходимо е да се приемат и ясни правила за определяне на социално поносима цена на ВиК услугите.

С оглед на изложеното становището ми е, че увеличението на цената на ВиК услугите за 2017 г. е необосновано и незаконосъобразно, взето при нарушаване принципите, от които следва да се ръководи независимият регулатор при осъществяване на дейността си, както и при изпълнение на правомощията си за регулиране на цените на В и К услугите - съответствие между цените за населените места и действителните разходи за предоставяне на В и К услугите; социалната поносимост на цената на В и К услугите.

Това води след себе си необоснованост и незаконосъобразност и на одобрените цени за следващите ценови периоди.

Освен това, при изменението на одобрените цени за 2018 г. са допуснати и съществени нарушения на НРЦВКУ, което налага преразглеждането им.

На основание чл.19, ал.1, т.4 от Закона за омбудсмана отправям препоръка, да се вземат под внимание посочените аргументи, като приложите правилните критерии за определяне периода на инфлацията и социалната поносимост на цените на ВиК услугите.

По този начин ще бъдат постигнати по-ниски и справедливи цени, в съответствие със закона.

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ